

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

หนังสือเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งประเภทหนึ่งในการพัฒนาความคิดของประชากร เป็นรากฐานเบื้องต้นในการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และสังคม เพราะหนังสือเป็นสื่อที่ช่วยในการให้ข้อมูลเรื่องความสำเร็จ ความผิดพลาดในอดีตของมนุษย์ ตลอดจนแนวความคิด การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ของผู้รู้และนักปราชญ์ทั้งหลายทั้งในอดีตและปัจจุบัน ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป (ประคตินันต์ คัมภีร์มย์ 2523 : 1)

ปัจจุบันเทคโนโลยีในการผลิตหนังสือเจริญก้าวหน้าไปมาก ทำให้มีการผลิตหนังสือประเภทต่าง ๆ ออกมาสู่ท้องตลาดในปริมาณที่เลือกอ่านได้ตามความต้องการ และความสนใจอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นหนังสือทางด้านวิชาการ สารคดี นวนิยาย ฯลฯ โดยทั่วไปหนังสือส่วนใหญ่จะจัดพิมพ์ออกมาในลักษณะเป็นเรื่องที่จบในเล่มเดียว และเนื่องจากสำนักพิมพ์ส่วนใหญ่มักผลิตหนังสือออกมาด้วยจุดมุ่งหมายทางด้านธุรกิจ กล่าวคือ ผลิตหนังสือตามความต้องการหรือความนิยมของตลาดเป็นหลัก ดังนั้น สำนักพิมพ์และหน่วยงานหรือองค์การบางแห่งจึงมีการวางนโยบายในการผลิตหนังสือไว้กว้าง ๆ เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในภายหลัง ตัวอย่างเช่น สมาคมสังคมนักเขียนแห่งประเทศไทย ได้ก่อตั้งโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ขึ้นมาเมื่อปี พ.ศ. 2509 และยกฐานะขึ้นเป็นมูลนิธิเมื่อต้นปี พ.ศ. 2521 เป้าหมายเบื้องต้นของมูลนิธิโครงการตำราฯ คือ ส่งเสริมให้มีหนังสือตำราภาษาไทยที่มีคุณภาพดี โดยเฉพาะในทางวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ . . . (อัมพร ทีชะระ 2527 : คำแถลงของมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์) โครงการสนับสนุนเทคนิคอุตสาหกรรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) มีจุดมุ่งหมายมุ่งที่จะให้มีการทางด้านวิทยาการต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับอาชีวศึกษาและประชาชนทั่วไปที่มีความรู้พื้นฐานทางช่างพอสมควร เพื่อเพิ่มพูนสติปัญญาและนำไปใช้ปฏิบัติงานได้ ตำราเหล่านี้มีทั้งงานแปลและเรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาอื่นด้วย ตลอดจนรวบรวมงานเขียนแต่งตำราจากประสบการณ์โดยผู้ชำนาญในแต่ละสาขา ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอาจารย์ในสถานการศึกษา (พงศ์ศักดิ์ วิวัตรชนะ 2528 : คำแถลงโครงการสนับสนุนเทคนิค

อุตสาหกรรม) เป็นต้น

แต่นอกจากนโยบายกว้าง ๆ ของสำนักพิมพ์แล้ว ในธุรกิจการผลิตหนังสือนั้นยังมีหนังสือประเภทหนึ่งที่จะต้องมีนโยบายในการผลิตกำหนดไว้ให้ปฏิบัติตามอย่างแน่นอนนับแต่เริ่มต้นจัดพิมพ์ว่าจะเป็นการเสนอวรรณกรรมสาขาใดให้ต่อเนื่องกันเพื่อสนองความต้องการของผู้สนใจในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นพิเศษ หนังสือประเภทนี้ก็คือ หนังสือชุด (series)

คำว่าหนังสือชุดนี้มีผู้ให้คำนิยามไว้มากมาย แต่ที่มีความหมายเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. ตามหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบแองโกล-อเมริกัน ได้ให้ความหมายไว้ 3 ประการ คือ

1.1 หมายถึงหนังสือที่จัดพิมพ์ออกมาเป็นเล่ม ๆ อย่างต่อเนื่องและมีความสัมพันธ์กันโดยมีชื่อเรื่องรวม (collective title) ปรากฏอยู่ที่หน้าปกใน หน้าชื่อเรื่อง หรือที่ปกนอกของหนังสือทุกเล่ม มีลักษณะรูปแบบการจัดพิมพ์เหมือนกัน และมักจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เดียวกัน

1.2 เป็นงานเขียนที่จัดพิมพ์ออกมาอย่างต่อเนื่องกัน และมีการจัดพิมพ์รูปเล่มคล้ายคลึงกัน

1.3 หนังสือแต่ละเล่มในชุดนั้นจะเรียงลำดับตามตัวเลข (Anglo-American Cataloging Rules : 1978 : 570)

2. ตามพจนานุกรมภาษาอังกฤษของออกซฟอร์ด (Oxford English Dictionary) คือ

2.1 หมายถึงกลุ่มของงานเขียนที่พิมพ์ออกมาต่อเนื่องกัน หรือมีจุดมุ่งหมายที่ให้อ่านต่อเนื่องกันไปตามลำดับ เช่น หนังสือชุดที่รวมบทความต่าง ๆ โดยผู้เขียนคนเดียว อาจออกเป็นเล่มเดี่ยวหรือเป็นชุดก็ได้

2.2 หมายถึงหนังสือที่จัดพิมพ์ต่อเนื่องกันหลายเล่ม โดยมีลำดับก่อนหลังเห็นได้ชัดเจน เช่น จะมีคำว่า ลำดับที่ 1, 2, 3 เป็นต้น

2.3 หมายถึงหนังสือของสำนักพิมพ์หนึ่ง ๆ ที่พิมพ์อย่างต่อเนื่องกันโดยมีจุดมุ่งหมายแน่นอน มีรูปเล่มคล้ายกัน มีเนื้อหาวิชาเดียวกันและใช้ชื่อเรื่องรวมที่สื่อความหมายถึงจุดมุ่งหมายในการจัดทำ และเนื้อหาสาระที่นำเสนอได้อย่างกว้าง ๆ (Todd 1974 : 68)

3. สุธิลักษณะ อำพันวงศ์ (2510 : 3) ได้ให้ความหมายของหนังสือชุกว่า เป็นหนังสือที่พิมพ์ออกมาเป็นชุกจำนวนหลายเล่มมีเนื้อเรื่องสัมพันธ์กัน จักพิมพ์อย่างต่อเนื่องกัน ให้มีลักษณะรูปเล่มเป็นแบบเดียวกัน โดยสำนักพิมพ์เดียวกันหรือหน่วยราชการสถาบันเดียวกัน มีชื่อชุกปรากฏอยู่ในเล่ม อาจบอกไว้ที่ปกนอก หน้าปกใน หรือด้านหลังของปกในหรือบางทีบอกไว้ที่คำนำก็มี

แม้ว่าจะมีผู้ให้ความหมายของคำว่า หนังสือชุกไว้ต่าง ๆ กันไปก็ตาม แต่ลักษณะทั่วไปของหนังสือชุกพอสรุปได้ 7 ประการด้วยกัน คือ

1. ชื่อเรื่องรวมจะปรากฏอยู่ในหนังสือทุกเล่มในชุกนั้น
2. หนังสือแต่ละเล่มในชุกจะจักพิมพ์แยกจากกัน
3. มีการจักพิมพ์หนังสือแต่ละเล่มในชุกออกมาเป็นระยะต่อเนื่องกัน
4. หนังสือทุกเล่มในแต่ละชุกปกตินี้แล้วจะจักพิมพ์ให้มีรูปเล่มเหมือนกัน
5. หนังสือทุกเล่มในชุกมีเนื้อหาวิชาสัมพันธ์กัน
6. มีการจักพิมพ์โดยสำนักพิมพ์หรือนิติบุคคลเดียวกัน
7. หนังสือชุกส่วนมากจะมีการกำหนดลำดับของหนังสือแต่ละเล่มในชุก ซึ่งปกตินี้แล้ว

จะกำหนดเป็นหมายเลข (Sinkankas, in Kent, Lancour and Daily, eds. 1979 : 251)

ความสำคัญของหนังสือชุก

1. ในด้านวิชาการ - หนังสือชุกมีความสำคัญในด้านวิชาการเพราะเป็นการเสนอวรรณกรรมในสาขาวิชาเดียวกันโดยต่อเนื่อง เพื่อสนองตอบความต้องการของผู้อ่านที่สนใจในกรณีค้นคว้าให้ลึกซึ้งเฉพาะด้าน

2. งานห้องสมุด - ถึงแม้กล่าวมาแล้วว่าหนังสือชุกนั้นเป็นการเสนอวรรณกรรมในสาขาวิชาเดียวกันโดยต่อเนื่อง ดังนั้น จึงสะดวกในการที่จะจัดหาหนังสือเข้ามาในห้องสมุด ตลอดจนประหยัดค่าใช้จ่าย และเวลาในการติดตามหนังสือประเภทเดียวกันอีกด้วย โดยที่ห้องสมุดอาจบอกรับหนังสือชุกนั้น ๆ โดยวิธีการสั่งซื้อประจำ (standing order) กับสำนักพิมพ์หรือร้านหนังสือที่เป็นตัวแทนจำหน่ายก็ได้ การตัดสินใจที่จะซื้อประจำนี้เป็นเสมือนการสร้างแนวปฏิบัติในการพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดในอนาคตได้ อย่างไรก็ตามการตัดสินใจซื้อหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับคุณค่าของหนังสือแต่ละเรื่องในชุกนั้นๆ ที่มีต่อห้องสมุด และหนังสือในชุกนั้นๆ จะมีวางขายเป็นเล่ม ๆ

แยกจากชุดในห้องคลาควัยหรือไม่ และประการสำคัญของสมุดมีหนังสือที่อยู่ในสาขาวิชาเดียวกัน กับหนังสือชุดที่จะเลือกซื้อแล้วหรือยัง เพราะถ้ามีอยู่บ้างแล้ว หนังสือชุดนั้นจะช่วยสนองตอบความต้องการของผู้อ่านที่สนใจการค้นคว้าที่ลึกซึ้งเฉพาะด้านได้อย่างรวดเร็วและสะดวกยิ่งขึ้น ฉะนั้นห้องสมุดต่าง ๆ ควรพิจารณาหาหนทางถึงการสร้างทรัพยากรห้องสมุดอย่างรอบคอบ (Martin 1973 : 1152-5)

ในการสั่งซื้อหนังสือชุดเข้ามาในห้องสมุดก็ยังมีผลต่อการจัดหมู่และทำบัตรรายการ ตลอดจนการให้บริการอีกด้วย กล่าวคือ หนังสือชุดมีรายการที่จะช่วยในการค้นหาความแบบ บรรณานุกรม (access point) เพิ่มขึ้นจากหนังสือทั่ว ๆ ไป คือ ชื่อหนังสือชุด (series title) และบรรณกรก็อาจทำบัตรรวมหนังสือชุดโดยแสดงรายการหนังสือในชุดทุกเล่มในห้องสมุดไว้บนบัตรใบเดียวกันเพื่อให้หนังสือชุดรวมอยู่ด้วยกัน ทำให้ผู้ใช้สามารถค้นหาหนังสือที่อยู่ในชุดเดียวกันได้โดยง่าย (สุพัตติ บรรจงแถม 2527 : 37 - 38)

3. ในด้านธุรกิจ - การจัดทำหนังสือชุดนี้ สิ่งที่ได้รับประโยชน์คือหนังสือแต่ละเล่ม จะช่วยโฆษณาซึ่งกันและกัน โดยการทำรายชื่อนี้ในชุดไว้ทั้งหมดในใบหุ้มปกหนังสือของแต่ละเล่มนั่นเอง ในการจัดทำหนังสือชุดนั้น บางครั้งต้องพิจารณาถึงความนิยมหรือความต้องการในแต่ละยุคสมัย ซึ่งเมื่อสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ทราบความต้องการของผู้อ่านในยุคสมัยนั้น ๆ แล้ว งานขึ้นต่อไปคือการค้นหาตัวเขียนที่มีควมรู้สึกซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างไรก็ตามคุณภาพของหนังสือแต่ละเล่มในชุดเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ดังนั้นสำนักพิมพ์ต่าง ๆ จะต้องมีการพิจารณาถึงเรื่องนี้ เช่นเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หนังสือทั่วไป เพราะหนังสือแต่ละเล่มที่จัดพิมพ์ออกมาจะเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือมาสู่หนังสือทั้งหมดในชุด หนังสือที่ขาดคุณภาพเล่มหนึ่งสามารถที่จะทำลายชื่อเสียงของหนังสือในชุดทั้งหมดได้ ดังนั้นจึงต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบจนเป็นที่น่าพอใจเสียก่อน (Watts 1962 : 263)

ในปัจจุบันธุรกิจการผลิตหนังสือชุดเป็นที่แพร่หลาย ซึ่งจะเห็นได้จากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ได้มีการเพิ่มกำลังผลิตโดยการรวบรวมงานเขียนต่าง ๆ เพื่อจัดทำเป็นชุดขึ้นมา นอกจากนี้ยังได้มีหนังสือประเภทอ้างอิงที่มีชื่อเสียหลายเล่มดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมบรรณานุกรมของหนังสือชุดอย่างจริงจัง อันจะมีผลให้การจัดพิมพ์หนังสือชุดดำเนินต่อไป ตราบเท่าที่สิ่งตีพิมพ์ยังเป็นสื่อสำคัญในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร (Sinkankas, in Kent, Lancour and Daily, eds. 1979 : 270-271)

ในประเทศไทย สำนักพิมพ์ที่มีบทบาทอย่างมากในการจัดพิมพ์หนังสือชุดแห่งหนึ่ง คือ องค์การการค้าของคุรุสภา และได้จัดพิมพ์หนังสือชุดทั้งสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ออกจำหน่ายอย่างแพร่หลาย ฉะนั้น จึงเป็นสิ่งที่ควรศึกษาว่าหนังสือชุดต่าง ๆ ที่องค์การการค้าของคุรุสภาจัดพิมพ์ขึ้นมา นั้น แต่ละชุด มีวัตถุประสงค์หรือนโยบายของการจัดทำ ประเภทของหนังสือชุด ความดีในการจัดพิมพ์ ตลอดจน ชอบเพศและเนื้อหาเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยบรรณาธิการในการพิจารณาคุณค่าของหนังสือชุด นั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใดที่จะนำมาให้บริการในท้องสมุค แต่ปัญหาที่บรรณาธิการต้องประสบคือ การขาดเครื่องมือในการเลือกซื้อหนังสือชุด ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยเสริมการตัดสินใจได้เป็นอย่างดี เช่น หอสมุดในประเทศไทยขาดเครื่องมือในการเลือกซื้อหนังสือชุดต่าง ๆ ที่ผลิตโดยองค์การการค้าของ คุรุสภา ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือชุดเหล่านั้น ตลอดจนศึกษาเนื้อหาของ หนังสือชุดดังกล่าวในร้านค้าต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่บรรณาธิการในการตัดสินใจเลือกซื้อ หนังสือชุดเหล่านั้น เพื่อให้เหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใช้หอสมุดได้อย่างเต็มที่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับหนังสือชุดในประเทศไทย ดังนี้

ประคิดันต์ คัมภีร์มย์ (2523) ได้สำรวจการใช้หนังสือชุดภาษาไทยของคุรุสภาและ ความสนใจในการอ่านหนังสือของอาจารย์ นักศึกษา และบรรณาธิการ ในหอสมุดโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 13 แห่ง และได้รวบรวมหนังสือในชุดภาษาไทยซึ่ง องค์การการค้าของคุรุสภาจัดพิมพ์ ตั้งแต่เล่มแรกจนถึงเล่มที่จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2521 โดยได้จัดทำ บรรณานุกรมที่ประกอบหนังสือชุดดังกล่าวด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยเสนอแนวทางในการปรับปรุง การจัดทำและการจัดจำหน่ายหนังสือชุดภาษาไทยของคุรุสภาและหนังสือประเภทต่าง ๆ โดยทั่วไป รวมทั้งได้เสนอแนวทางสำหรับบรรณาธิการในการจัดหาหนังสือเข้าหอสมุด

เพ็ญทิพย์ เชื้อนาวัน (2521) ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือชุดศาสน์สมเด็จ ญานที่จัดพิมพ์โดยองค์การการค้าของคุรุสภา พ.ศ. 2505 รวม 26 เล่ม โดยวิเคราะห์เนื้อหาตาม ระบบจัดหมวดหมู่ของกิวอย่างละเอียด ผลการวิจัยพบว่าหนังสือชุดนี้มีเนื้อหาครอบคลุมทั้ง 10 หมวด แต่ที่มีเนื้อหามากที่สุด คือหมวด 700 ศิลปะ วิจารณ์ศิลป์ และมีเทนศิลป์ รองลงมาคือ หมวด 400 ภาษา และหมวด 900 ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ ตามลำดับ ส่วนหมวด 100 ปรัชญา มีเนื้อหาน้อยที่สุด

เรณู ศรีสุนทร (2528) ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือชุดประชุมพงศาวดาร ฉบับที่จัดพิมพ์โดยองค์การการค้าของคุรุสภา พ.ศ. 2506 - 2513 ตั้งแต่ภาคที่ 1 ถึงภาคที่ 80 มีเนื้อหาที่น่าสนใจ โดยวิเคราะห์เนื้อหาตามระบบจิตหมู่ทัศนียมของคิวอย่างละเอียด ผลการวิจัยพบว่าหนังสือชุดนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวประวัติและการสืบวงศ์ตระกูลมากที่สุด รองลงมาคือ ขนบธรรมเนียมประเพณี ประวัติศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสถานที่สำคัญ ตามลำดับ

สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ (2526) ได้ทำการสำรวจหนังสือชุดต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์โดย องค์การการค้าของคุรุสภา โดยได้จัดทำบรรณานุกรมพร้อมทั้งบรรณนิทัศน์สังเขปหนังสือในแต่ละชุด นั้น ๆ ด้วย การจัดทำครั้งนี้รวบรวมหนังสือชุดที่จัดพิมพ์ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึง ปี พ.ศ. 2522 เท่านั้น นอกจากนี้ยังได้ออกความเป็นมาของการจัดทำหนังสือชุดแต่ละชุดโดยสังเขป

สุพัตติ บรรจงแค้น (2526) ได้ทำการศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลในการลงรายการ หนังสือชุดภาษาไทยที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 12 แห่ง และหอสมุดแห่งชาติในประเทศไทยใช้ เหมือนกันและใช้แตกต่างกันอย่างไร วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้รับกับหลักเกณฑ์มาตรฐาน คือหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบแองโกลอเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 (AACR2) เพื่อเสนอ แนวทางในการลงรายการหนังสือชุดภาษาไทย

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ในด้านวิธีดำเนินการวิจัย คือ

ฉวีวรรณ สวัสดิ์ (2525) ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์คุณภาพของหนังสือตำรา แพทย์ภาษาไทยที่โครงการตำรา-ศิริราช จัดพิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. 2517 ถึง พ.ศ. 2524 ผลการวิจัยพบว่า หนังสือตำราส่วนใหญ่พิมพ์ในปี พ.ศ. 2520 ถึง พ.ศ. 2524 ผู้แต่งเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะ เนื้อหาของตำราครอบคลุมเกือบทุกสาขาวิชา ทางด้านคุณภาพโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ การเขียน ความน่าเชื่อถือ และรูปเล่ม ตลอดจนการพิมพ์ อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี แต่การ อ้างเอกสารส่วนใหญ่ยังไม่ถูกต้องตามวิธีทางวิทยาศาสตร์และยังไม่ไต่มาตรฐานสากล การเขียนเล่ม ส่วนใหญ่ยังไม่หนาแน่น ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของการจัดทำหนังสือ ตำราแพทย์ภาษาไทยที่จัดพิมพ์โดยโครงการตำรา-ศิริราช ต่อไป

สำหรับการรวบรวมบรรณานุกรมหนังสือชุดในต่างประเทศ ได้มีผู้จัดทำบ้างคือ

Rosenberg (1972) ได้รวบรวมบรรณานุกรมหนังสือชุดขึ้นมา แบ่งเป็น 2 เล่ม เล่มแรกชื่อว่า "Young People's Literature in Series : Fiction" เป็น

รายชื่อหนังสือชุดที่เป็นนวนิยาย มีจำนวนทั้งหมด 1428 ชื่อเรื่องในชุดนั้น ๆ เล่มที่สองคือ "Young People's Literature in Series : Publishers' and Non-fiction Series : An Annotated Bibliographical Guide" เป็นการรวบรวมบรรณานุกรมหนังสือชุดสำหรับเยาวชนที่เป็นสารคดี ที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งทำบรรณนิทัศน์ประกอบหนังสือชุดแต่ละชุดด้วย มีจำนวนทั้งหมด 6,023 ชื่อเรื่องในชุดนั้น ๆ

Baer (1964) ได้รวบรวมบรรณานุกรมหนังสือชุดในหนังสือชื่อ "Titles in Series: A Handbook for Librarians and Students" มี 2 เล่ม เล่มแรกเป็นรายชื่อหนังสือสารคดีสำหรับผู้ใหญ่ จำนวน 37,975 ชื่อเรื่องในชุดนั้น ๆ รวบรวมตั้งแต่ปี 1954 - 1960 เล่มที่สองเป็นกรณีศึกษาของผู้แต่งและสำนักพิมพ์ ในการจัดทำครั้งนี้ไม่ได้มีการทำบรรณนิทัศน์ประกอบหนังสือนั้น ๆ เลย เป็นเพียงการให้รายชื่อชุดและหนังสือในชุดพร้อมบอกปีที่พิมพ์เรียงตามลำดับเท่านั้น

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ

Nemeyer (1974 : 7796-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการผลิตหนังสือประเภทที่พิมพ์ซ้ำ (reprint) ในประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งในรูปของหนังสือ ไมโครฟอร์ม แต่ส่วนใหญ่จะเน้นในส่วนที่เป็นหนังสือ และพวกสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์ซ้ำโดยการถ่ายสำเนา (facsimile reprinting) โดยได้ทำการศึกษาตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1960 และตอนต้นทศวรรษ 1970 ซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่มีการจัดพิมพ์หนังสือพิมพ์ซ้ำอย่างกว้างขวาง และมีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง ในการศึกษาเน้นที่การจัดพิมพ์ซ้ำหนังสือทางบ้านวิชาการ ผู้วิจัยได้กล่าวถึงความคิดรวบยอดของการจัดพิมพ์ซ้ำ วิวัฒนาการการจัดพิมพ์ ปัญหาและความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่มีต่องานห้องสมุด ซึ่งงานวิจัยนี้จะมีผลต่อสำนักพิมพ์ บรรณารักษ์ ผู้จัดพิมพ์ และผู้จำหน่าย ตลอดจนนักวิชาการและผู้ใช้หนังสือพิมพ์ซ้ำนี้

Muto (1977 : 5419-A-5420-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประวัติและวิวัฒนาการของการดำเนินงานของโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง คือปี ค.ศ. 1893 จนถึงปี ค.ศ. 1933 โดยในการศึกษาค้นคว้านี้ได้ทำการศึกษาไปถึงสิ่งพิมพ์ที่โรงพิมพ์ดังกล่าวจัดพิมพ์เผยแพร่ คณะกรรมการดำเนินงาน และนโยบายในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นมาตามลำดับของโรงพิมพ์ดังกล่าวซึ่งกลายมาเป็นโรงพิมพ์ชั้นนำแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกาหลังจากนั้นอีก 30 ปีต่อมา

จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยเลือกมาศึกษานี้ ปรากฏว่ามีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ในลักษณะต่าง ๆ คือ

1. การจัดทำหนังสือชุกขององค์การค้าของคุรุสภา ซึ่งได้แก่งานวิจัยของประคิณต์ คัมภีร์มย์ เพ็ญพินล เขียวนาวัน เรณู ศรีสุนทร และสุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงศ์
2. ความรู้เกี่ยวกับหนังสือชุกโดยทั่ว ๆ ไป ได้จาก งานวิจัยของสุพัตติ บรรจงแท้
3. ตัวอย่างการรวบรวมบรรณานุกรมหนังสือชุก ซึ่งได้แก่ งานวิจัยของ Rosenberg และ Baer
4. วิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งได้แก่งานวิจัยของ ฉวีวรรณ สวัสดิ์ Nemeyer และ Muto

ผู้วิจัยจึงอาศัยแนวทางจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังกล่าวรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลหนังสือชุกที่องค์การค้าของคุรุสภาจัดพิมพ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อประเมินค่าของหนังสือในแต่ละชุกที่องค์การค้าของคุรุสภาจัดพิมพ์ว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์หนังสือชุกนั้นหรือไม่ โดยศึกษาจากประเภท ขอบเขต เนื้อหา นโยบายของคณะกรรมการจัดทำหนังสือแต่ละชุก และความถี่ของการจัดพิมพ์หนังสือในชุกนั้น ๆ
- เพื่อให้ทราบว่าหนังสือชุกต่าง ๆ ที่องค์การค้าของคุรุสภาจัดพิมพ์เป็นหนังสือชุกประเภทใดบ้าง โดยใช้ผลการสำรวจของ Baer และห้องสมุดคุรุสภาอเมริกัน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกของบรรณารักษ์ในการจัดหาหนังสือชุกนั้น ๆ ให้เหมาะสมกับประเภทของผู้ใช้ห้องสมุดของตน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาหนังสือชุก จำนวน 14 ชุก ที่จัดพิมพ์โดยองค์การค้าของคุรุสภา โดยการจับประเภทของหนังสือชุกทั้ง 14 ชุก ที่พิมพ์ออกมาแล้วนั้นว่าเป็นหนังสือชุกประเภทใดบ้าง ตามผลการสำรวจของ Baer และห้องสมุดคุรุสภาอเมริกัน และศึกษาว่าจัดพิมพ์ตรงวัตถุประสงค์ของการจัดทำหรือไม่ ด้วยการศึกษจากขอบเขต เนื้อหา นโยบายของคณะกรรมการจัดทำหนังสือแต่ละชุก ตลอดจนความถี่ของการจัดพิมพ์หนังสือทั้งหมดในชุกนั้น ๆ

สมมติฐานของการวิจัย

หนังสือชุดที่จัดพิมพ์โดยองค์การค่าของครูสภาทุกชุด มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำแนบสอน และการจัดทำเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

วิธีการในการวิจัย

- ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งหนังสือ วารสาร เพื่อให้ทราบวิวัฒนาการ ความหมาย ประเภท และเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับหนังสือชุด
- สืบหาจำนวนหนังสือชุดต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์โดยองค์การค่าของครูสภาที่มีอยู่ในห้องสมุดของโรงเรียนองค์การค่าของครูสภาและห้องสมุดอื่น ๆ
- สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดทำหนังสือชุดต่าง ๆ ขององค์การค่าของครูสภา
- รวบรวมบรรณานุกรมหนังสือชุดต่าง ๆ ทั้ง 14 ชุด ที่จัดพิมพ์ขึ้นมา
- จัดประเภทของหนังสือชุดนั้น ๆ โดยใช้ผลการสำรวจของ Baer และห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน เป็นเกณฑ์
- วิเคราะห์หนังสือชุดนั้น ๆ ว่าจัดพิมพ์ตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยการศึกษาจากประเภท ขอบเขต เนื้อหา นโยบายของคณะกรรมการจัดทำหนังสือแต่ละชุด และความดีของการจัดพิมพ์หนังสือในชุดนั้น ๆ
- จัดเรียงหนังสือชุดต่าง ๆ ตามลำดับของการจัดพิมพ์
- ให้ข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

- ทำให้ทราบพัฒนาการของการจัดพิมพ์หนังสือชุดต่าง ๆ ขององค์การค่าของครูสภา ตลอดจนประเภท วัตถุประสงค์ ขอบเขต เนื้อหา ของหนังสือชุดที่นำมารวบรวมไว้
- เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาของบรรณารักษ์ในการจัดหาหนังสือชุดต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์โดยองค์การค่าของครูสภา
- ใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป

ข้อจำกัดของการวิจัย

หนังสือชุดต่าง ๆ ที่นำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสำรวจจากห้องสมุดของโรงเรียนท้องถิ่นการศึกษาศูนย์กลาง ลากพรวัว และห้องสมุดอื่น ๆ โดยจะทำการศึกษาคั้งแต่ชุดแรกจนถึงชุดล่าสุดที่มีการจัดพิมพ์หนังสือในชุดถึงปี พ.ศ. 2527 เท่านั้น

คำจำกัดความของการวิจัย

หนังสือชุด คือหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้นอย่างต่อเนื่องกันตามนโยบายในการผลิต สำนักพิมพ์มักนิยมจัดทำให้มีรูปแบบ (format) เหมือนกัน และอยู่ในสาขาวิชาเดียวกัน โดยใช้ชื่อเรื่องรวม (collective title) อย่างกว้าง ๆ (Todd 1974 : 68)

ประเภทของหนังสือชุดจากการสำรวจของ Baer และห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน มีดังนี้คือ

1. หนังสือชุดบันเทิงคดีสำหรับเด็กเยาวชน (Juvenile Potboiler Fiction Series)
2. หนังสือชุดบันเทิงคดีคุณภาพสำหรับเด็กเยาวชน (Juvenile Quality Fiction Series)
3. หนังสือชุดสารคดีสำหรับเด็กเยาวชน (Juvenile Nonfiction Series)
4. หนังสือชุดบันเทิงคดีสำหรับผู้ใหญ่ (Adult Potboiler Fiction Series)
5. หนังสือชุดของสำนักพิมพ์ที่มีขอบเขตกว้าง (Publisher's Series, Broad Scope)
6. หนังสือชุดของสำนักพิมพ์ที่มีขอบเขตแคบ (Publisher's Series, Narrow Scope)
7. หนังสือชุดทางกานวิชาการ (Scholarly or Professional Series)
8. หนังสือชุดที่นำมาพิมพ์ซ้ำ (Scholarly/Scholarship Support Reprint Series)

(Sinkankas, in Kent, Lancour and Daily, ed. 1979 : 255.- 256)